

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО СТАНДАРТИЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ФІТНЕС-КОНСУЛЬТАНТА

Дар'я Усенко

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Анотація. Розглянуто документи вітчизняного законодавства, нормативні документи та інформаційні матеріали, в тому числі і професійні стандарти фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я міжнародних організацій (SkillsActive, Europe active, International Consortium for Health & Wellness Coaching, European Observatoire of Sport and Employment). *Мета.* Дослідити сучасні наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта у різних країнах. *Методи.* Теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури та практичного досвіду, системний аналіз, контент-аналіз. *Результати.* Удосконалено та доповнено систему знань про значення та основоположні характеристики професії фітнес-консультанта, систематизовано різні підходи до визначення змісту їх трудової діяльності. На основі вітчизняного та зарубіжного досвіду здійснено теоретичні дослідження основних дефініцій роботи. Визначено характерні особливості американської концептуальної моделі, де професійна діяльність фітнес-консультанта розглядається крізь призму коучингу, характерними рисами для якої є орієнтація на зміну поведінкових стратегій особистості, що призводить до розкриття її внутрішнього потенціалу у напрямку здоров'язбереження, та європейської моделі, відповідно до якої пріоритетним визначається орієнтація на співпрацю з широким діапазоном осіб, які мають наявні хронічні захворювання або високий ризик їх розвитку через спосіб життя, у напрямку розробки програми оздоровлення, а також організації та проведення фізкультурно-оздоровчих занять. Визначено основне коло проблемних питань, пов'язаних зі сферою професійної діяльності спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я, а саме: необхідність визначення переліку основних трудових функцій та дій, функціональних обов'язків фітнес-консультанта, професійних компетентностей, критеріїв оцінки ефективності їх професійної діяльності.

Ключові слова: професійний стандарт, фітнес-консультант, коучинг, оздоровчий фітнес.

Daria Usenko

SCIENTIFIC APPROACHES TO FITNESS CONSULTANT PROFESSIONAL ACTIVITY STANDARDIZATION

Abstract. National legislation documents, regulatory documents and information materials, including the professional standards of health and wellness professionals of international organizations (SkillsActive, Europe active, International Consortium for Health & Wellness Coaching, European Observatoire of Sport and Employment) have been considered. *Objective.* To study current scientific approaches to standardization of professional activity of fitness consultant in different countries. *Methods.* Theoretical analysis and generalization of data of scientific and methodological literature and practical experience, system analysis, content analysis. *Result.* The system of knowledge about the role and fundamental characteristics of the fitness consultant profession has been improved and supplemented; various approaches to determining the content of their work activity have been systematized. On the basis of national and foreign experience theoretical studies of the basic definitions of work have been carried out. The characteristic features of the American conceptual model with professional activity of a fitness consultant viewed through the prism of coaching, characteristic features of which is the orientation to changing the behavioral strategies of the individual, which leads to the disclosure of its internal potential towards health saving, and the European model, according to which prioritizing focus is made on collaborating with a wide range of people who have a chronic illness or are at high risk of developing it due to lifestyle, in the direction of developing rehabilitation programs, and organizing and conducting physical culture and health related sessions. The main range of problems related to the sphere of professional activity of specialists in health care maintenance and promotion has been determined, namely: the need to determine the list of basic work functions and actions, functional responsibilities of a fitness consultant, professional competences, criteria for evaluating the effectiveness of their professional activities.

Keywords: professional standard, fitness consultant, coaching, health related fitness.

Вступ. Нині сфера оздоровчого фітнесу в Україні знаходиться на етапі становлення та формування. Чисельність споживачів фізкультурно-оздоровчих послуг з кожним роком стрімко збільшується, лише за 2017 р. приріст кількості таких становить 0,2 % (з 2,4 до 2,6 %), тобто 1,09 млн осіб. Зважаючи на те що сьогодні Україна займає лише 11-те місце в Європі за кількістю об'єктів, що надають оздоровчі послуги різним категоріям, та 12-те місце за кількістю населення, охопленого ними [2], та враховуючи високий попит населення, ринок фітнес-послуг можна визначити як такий, що динамічно розвивається.

Розширення сфери послуг, ускладнення та різноманіття фітнес-програм і фітнес-технологій, висока конкуренція на ринку – все це ставить підвищені вимоги до кадрового забезпечення сфери оздоровчого фітнесу [2, 4]. Окрім цього, запити на висококваліфікованих, компетентних фахівців є однією з передових світових тенденцій у цій сфері. Згідно з дослідженнями, здійсненими Американським коледжем спортивної медицини, досвідчені професіонали є трендом, який не втрачає своєї актуальності в усьому світі вже протягом багатьох років (з 2008 по 2012 рр. займав 1-ше місце у рейтингу, з 2013 по 2018 рр. – 3-тє – 6-тє [2]).

Незважаючи на значну кількість наукових розробок [6, 8], методичних напрацювань, які стосуються формування професійної майстерності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу, більшість з них спрямовані на удосконалення та оптимізацію процесу професійної підготовки, змісту освіти, професійного навчання, рівня їх компетентності, тоді як практично відсутні є дослідження, що стосуються змісту самої професійної діяльності фахівців, у тому числі відсутні наукові підходи до розробки професійних стандартів фахівців.

Одним із напрямів державної політики України в контексті євроінтеграції є стандартизація професійної діяльності фахівців у різних галузях науки та техніки. В умовах сьогодення активно проводиться діяльність з метою впровадження Національної рамки кваліфікацій, розвиток якої відповідатиме інтересам як роботодавців, так і фахівців певної галузі, оскільки сприятиме забезпеченню їх професійного зростання у ході їхньої трудової діяльності, дозволить роботодавцям досягати узгодження попиту на фахівців певної кваліфікації, а окремим громадянам – у виборі професії та побудові професійної кар'єри [3, 4].

Для реалізації зазначеної ініціативи Кабінетом Міністрів України було оприлюднено відповідне розпорядження від 14 грудня 2016 р., № 1077-р «Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016–2020 роки» [3]. Проте ефективність таких реформ обу-

мовлює необхідність здійснення ряду системних дій для досягнення визначеної мети. Забезпечення відповідної якості професійної діяльності фахівців гальмується передовсім відсутністю науково обґрунтованої системи визначення кваліфікацій і професійної стандартизації, узгодженої з Національною рамкою кваліфікацій (НРК), й системами кваліфікацій країн Європейського Союзу (Європейська рамка кваліфікацій – EQF); використанням застарілих державних стандартів професійної діяльності спеціалістів, які не відповідають сучасним вимогам роботодавців; повільним впровадженням у професійну діяльність інновацій, які диктуються ринком [7].

Питання визначення організаційно-методичних підходів до розробки професійних стандартів є регламентованим на загальнодержавному рівні. Зокрема, Кабінетом Міністрів України було представлено постанову від 31 травня 2017 р. № 373 «Про затвердження порядку розроблення та затвердження професійних стандартів» [4], а Міністерством соціальної політики України – «Методика розроблення стандартів» [5], що передбачає загальні вимоги до стандартів, забезпечення єдиного підходу та дотримання принципів об'єктивності, забезпечення якості проведення їх перевірки.

В той самий час численні наукові дослідження Л. Лук'янової, В. О. Радкевич, В. О. Салова, Т. О. Письменкова, Л. І. Короткової присвячені визначенню методологічних аспектів розроблення стандартів, що ґрунтуються на професійних компетенціях, а питання аналізу змісту професійних стандартів та ступеня їх узгодженості з освітніми стандартами у різних галузях розглянуто у працях Н. Д. Машукової, А. А. Кононова, А. Б. Почтовюк.

У сфері фізичної культури та спорту проблемі стандартизації професійної діяльності фахівців присвячена діяльність таких міжнародних організацій: ICHPER Standards; SHAPE America – Society of Health and Physical Educators; ASTM International; NAYS (National Alliance for Youth Sports); UK Equality Standard – A Framework for Sport. Підготовкою та поширенням професійних стандартів у сфері оздоровчого фітнесу займаються такі організації: SkillsActive – NOS (National occupation standarts), Evrope active, EOSE (European Observatoire of Sport and Employment) та інших [7–9].

Враховуючи стрімкий розвиток ринку фітнес-послуг, з одного боку [2], та рівень здоров'я населення, який характеризується тенденцією до зниження, поширеністю хронічних неінфекційних захворювань серед населення – з іншого, однією з найбільш затребуваних професій на сьогодні є консультант зі здорового способу життя, або ж фітнес-консультант. Проте варто зазначити, що

в Україні професійна діяльність таких фахівців досить стихійна, а наукові дослідження, які стосувалися б визначення її особливостей, трудових функцій, професійних компетентностей, у вітчизняній літературі взагалі відсутні. Все сказане обумовлює здійснення теоретичного аналізу існуючих наукових підходів до стандартизації професійної діяльності фахівців у сфері збереження та зміцнення здоров'я.

Мета дослідження – вивчити сучасні наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта у різних країнах.

Методи дослідження: аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, системний аналіз, контент-аналіз документів вітчизняного законодавства, нормативних документів та інформаційних матеріалів.

Результати дослідження та їх обговорення. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) визначає зміцнення здоров'я як процес, спрямований на підвищення контролю над своїм здоров'ям та його детермінантами. У розвинутих країнах питанню збереження та зміцнення здоров'я населення приділяється значна увага. Практично у всіх країнах існують спеціальні організації, які є важливою складовою місцевих, регіональних та національних зусиль, громадських об'єднань, діяльність яких спрямована на покращення показників здоров'я, профілактику захворювань тощо [7].

Більшість науковців [6, 9] сходяться на думці, що поліпшення здоров'я населення може бути реалізоване лише у випадку переходу від економічної моделі, заснованої на лікуванні захворювань, до моделі, спрямованої на профілактику виникнення захворювань, скорочення споживання медичної допомоги за рахунок поліпшення показників здоров'я, а також підвищення відповідальності споживачів за своє здоров'я. Дослідники стверджують, що у США захворювання, пов'язані зі способом життя, такі як хвороби серця, діабет і ожиріння, є надзвичайно поширеними, тоді, як державна політика у сфері охорони здоров'я все ще орієнтована на їх лікування, а не профілактику. Вони наводять дані, де 86 % коштів, витрачених на охорону здоров'я (а це близько 2,9 трильйона дол. у 2017 р.), пішли саме на лікування хронічних неінфекційних захворювань [6].

Зростаюча необхідність у зосередженні на зміні поведінки, спрямованої на збереження та зміцнення здоров'я, особливо на зниження ризику, пов'язаного з хронічними захворюваннями, обумовлює запит на фахівців відповідної кваліфікації [2, 7]. Вони допомагають людям змінити свої звички, формують потребу у систематичних діях, спрямованих на покращення свого власного здоров'я, вирішують широке коло оздоровчих завдань клієнтів, у тому числі тих, які мають такі

захворювання, як діабет, надлишкова вага, серцево-судинні та інші захворювання [9].

Варто відмітити, що на сьогодні не існує єдиного уніфікованого підходу до визначення назви професії «фітнес-консультант». У ході аналізу численних літературних досліджень [1, 2, 7–9] було встановлено, що у сфері збереження та зміцнення здоров'я в зарубіжних країнах широко використовуються терміни Health coach та Wellness coach.

Враховуючи сучасні тенденції, визначення коучингу як сучасної педагогічної технології на сьогодні є науково обґрунтованим. Дослідники [6, 8] розглядають його як технологію, створену для розвитку потенціалу людей і команд. На їхню думку, визначальними завданнями коучингу у сфері збереження та зміцнення здоров'я є досягнення заздалегідь узгоджених цілей та докорінної зміни моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потенціалу особистості у напрямку здоров'язбереження. У процесі коучингу відбувається розкриття потенціалу особистості, удосконалення її професійних та особистих якостей, завдяки чому розвиваються нові здібності й навички, які покращують якість життя людини в цілому [8].

Науковці [6, 8], намагаючись дати визначення коучингу в сфері збереження та зміцнення здоров'я, прийшли до висновку, що це діяльність, яка розкриває потенціал людини з метою максимізувати її зусилля, спрямовані на формування здоров'я.

Крізь призму коучингу можна побачити, що основними завданнями фітнес-консультанта є створення персоналізованих цілей і плану дій на основі конкретних потреб клієнта, його стану здоров'я, віку й особливостей способу життя, професійної діяльності, супутніх захворювань, або ж факторів ризику їх виникнення, розробка індивідуальної програми оздоровлення для клієнта, заснованої на залученні до рухової активності, правильному харчуванні і змінах у способі життя, складання для клієнта рекомендацій до зміни його поведінки у напрямку здоров'язбереження, управління стресом, організація активного дозвілля, мотивація клієнтів [8].

У ході теоретичного аналізу літературних джерел [7–9] встановлено, що фітнес-консультант повинен бути орієнтованим на процеси, які допомагають людині перетворювати свої цілі в дії. Науковцями було проведено дослідження, спрямовані на визначення методичних підходів коучингу, в яких виявлено, що діяльність фітнес-консультанта повинна включати основні інструменти побудови довіри і взаєморозуміння разом із формуванням міжособистісних комунікацій. Комунікаційні процеси в коучингу засновані на використанні ме-

тодів мотиваційного інтерв'ювання. У цьому контексті автори відмічають, що будь-яка форма взаємодії між фахівцем та клієнтом не формуватиме потрібної моделі поведінки без впровадження мотиваційних стратегій, лише у такому випадку людина безпосередньо зможе взяти на себе відповідальність за власне здоров'я [8].

Варто відзначити і те, що у США професійна діяльність фітнес-консультанта знаходиться на стику таких наукових дисциплін: охорона здоров'я та оздоровчий фітнес. Одним із стратегічних напрямів у формуванні державної політики США щодо підвищення рівня здоров'я населення країни є інтеграція діяльності коучингу зі збереження та зміцнення здоров'я у практиці професійної діяльності медичних працівників. Оскільки потреба в підвищенні особистої відповідальності населення за стан свого здоров'я безперервно зростає, існує необхідність в розширенні можливостей для дипломованих медичних працівників займати посади у коучингу здоров'я [6].

Цікавими є дані, представлені міжнародною консалтинговою організацією Research and Markets, які здійснювали дослідження ринку спеціалістів у сфері збереження здоров'я у США. За результатами звіту «Аналіз ринку праці спеціалістів у сфері збереження здоров'я у США на 2018 рік прогнози на період 2006–2022 рр.», ринок оцінюється вартістю наданих послуг на 6 млрд дол. США, та характеризується суттєвою тенденцією до зростання. У 2018 р. нараховано близько 109 000 працівників, до числа яких входять Health coach, Wellness coach, Health Promotion Specialist, Specialist in exercises for health. Як відмічають спеціалісти компанії, незважаючи на стрімкі темпи розвитку ринку, сфера діяльності таких фахівців досить стихійна, а наявну в країні систему сертифікації в багатьох випадках використовують організації, які більше зацікавлені в отриманні прибутку, ніж забезпеченні якісного рівня підготовки фахівців [2, 8].

У Європі за ініціативи Європейського центру розвитку професійного навчання було реалізовано

проект під назвою European Skills Competencies Qualifications and Occupations (ESCO) [7], що визначає та класифікує навички, компетенції, кваліфікації та професії, які мають відношення до ринку праці. Одним із напрацювань зазначеної організації стало визначення основних професій для галузі оздоровчого фітнесу та активного дозвілля (рис. 1).

У галузі оздоровчого фітнесу професії спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я представлено назвами Health and fitness advanced specialist, що відповідає шостому рівню Європейської рамки кваліфікацій (EQF level 6) та Exercise for Health Specialist, що знаходиться на п'ятому рівні рамки кваліфікацій (EQF level 5), а також суміжні назви професій Pre-Diabetes Exercise Specialist, Weight Management Exercise Specialist [7]. Особливу увагу варто звернути і на те, що фахівцями організації було розроблено кваліфікаційну структуру для сектору фітнесу (SQF), яка співвідноситься з Європейською рамкою кваліфікацій (EQF). Професійна діяльність фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я співвідноситься з найвищими у галузі фітнесу рівнями кваліфікацій EQF – п'ятим та шостим.

Професійну діяльність фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я Europe Active визначає як співпрацю з широким діапазоном осіб, які мають наявні хронічні захворювання або високий ризик їх розвитку через спосіб життя. Такі фахівці можуть розробляти програми оздоровлення, включаючи рухову активність, а також здійснювати процес управління та безпосередньо проводити заняття. Фахівцями здійснюється цілісний підхід до оздоровлення своїх клієнтів, включаючи консультування зі способу життя, здорового харчування та управління стресом, організації активного дозвілля тощо [7]. В результаті аналізу змісту професійного стандарту Exercise for health specialist Europe Active було також встановлено, що одним із напрямів професійної діяльності таких спеціалістів є організація та проведення занять з використанням засобів оздоровчого фітнесу та фізичної рекреації. Враховуючи зазначене, обов'язковою умовою допуску за професією є наявність тренерської кваліфікації, що відповідає четвертому рівню EQF [7].

Отже, узагальнюючи отримані результати, можна зробити висновок, що на відміну від США, де діяльність фахівців зі збереження та зміцнення здоров'я визначається як коучинг, тобто процес, що допомагає людині досягти оздоровчих цілей та характеризується міждисциплінарністю, тобто знаходиться на стику наукових дисциплін охорони здоров'я та оздоровчого фітнесу, у європейському секторі така діяльність розглядається у тісному взаємозв'язку з тренерською діяльністю у сфері фітнесу та є передумовою допуску за професією.

The European Fitness Sector Qualification Framework		
EQF/SQF LEVEL	General Population	Special Population
7 and 8		
6	Advanced Health and Exercise Specialist	
5 (short cycle)		Exercise for Health Specialist Pre-diabetes Exercise Specialist Weight-management Exercise Specialist
4	Personal Trainer Pilates Trainer	Youth Fitness Trainer (12-17 years) Children's Fitness Trainer (6-11 years) Active Ageing Trainer
3	Fitness Instructor Group Fitness Instructor Group Exercise to Music Aqua Fitness Instructor	
2	Fitness Assistant	

Рисунок 1 – Класифікація основних професій для галузі оздоровчого фітнесу

У національному класифікаторі професій України ДК 003:2010 (зі змінами, затвердженими наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 15 лютого 2019 р. № 259) професія спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я визначається як Консультант з питань здорового способу життя (КОД КП 2351.2). Зазначений професійний вид робіт вимагає кваліфікації спеціаліста або магістра і належить до розділу «професіонали» [1].

Аналіз літературних джерел [4, 5, 7] дозволив визначити основне коло проблемних питань, пов'язаних зі сферою професійної діяльності спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я, а саме – визначення переліку основних трудових функцій та дій, функціональних обов'язків таких спеціалістів, професійних компетентностей, умов допуску за професією, основних форм взаємодії між спеціалістом та клієнтом, тенденції встановлення методів взаємодії, в тому числі з використанням інформаційних технологій, критеріїв оцінки ефективності професійної діяльності.

Раніше зазначалося, що питання визначення організаційно-методичних підходів до розробки професійних стандартів є регламентованим на загальнодержавному рівні. Відповідно до «Методики розроблення професійних стандартів» [5], метою стандарту є проведення оцінки відповідності отриманих кваліфікацій та компетентності працівників, випускників навчальних закладів країни вимогам професійного стандарту; розроблення освітньо-кваліфікаційних стандартів, навчальних програм (модулів) для всіх форм та видів освіти, у тому числі для навчання кадрів на виробництві, а також для розроблення навчально-методичних матеріалів до цих навчальних програм (модулів); вирішення питань у сфері управління персоналом, наприклад, формування систем мотивації та стимулювання персоналу; розроблення посадових (робочих) інструкцій; тарифікація (категоріювання) посад і професій; відбір, підбір, розстановка та атестація (оцінювання) персоналу; планування кар'єри працівників; проведення процедури сертифікації персоналу в межах виду (видів) економічної чи трудової (професійної) діяльності (встановлення та підтримання єдиних вимог до змісту та якості трудової (професійної) діяльності, узгодження найменувань професій (професійних назв робіт, посад), упорядкування видів трудової (професійної) діяльності тощо); формування єдиних критеріїв виконання вимог до здатностей (компетенцій), незалежно від шляхів (формальний, неформальний чи інформальний) їх отримання [4, 5].

Варто звернути увагу і на той факт, що в Україні питання розробки та затвердження професійних стандартів для фітнес-консультантів як на

загальнодержавному, так і на громадському рівнях потребує особливої уваги, оскільки практично відсутні наукові підходи до стандартизації професійної діяльності фахівців у галузі оздоровчого фітнесу, в тому числі і фітнес-консультантів [3].

На противагу вітчизняному досвіду зазначеному питанню у зарубіжних країнах приділяється значна увага. Як уже зазначалося, допуск за професією Health coach та Wellness coach у США здійснюється за наявності вищої освіти та проходження певної сертифікації. Проте, практично будь-яка організація може взяти на себе повноваження сертифікації таких фахівців, а її цінність багато в чому визначається лише визнанням громадськості та роботодавців [6]. Враховуючи зазначене, сьогодні ініціативу з розробки професійних стандартів взяла на себе міжнародна організація ICHWC (International Consortium for Health & Wellness Coaching), яка позиціонує себе як міжнародна спілка фітнес-консультантів. Нею у 2016 р. було проведено ґрунтовні дослідження ринку фітнес-послуг, результатом яких стало напрацювання професійних стандартів. На сьогодні ця організація визнається на державному рівні та здійснює акредитацію різноманітних сертифікаційних центрів та освітніх програм інших країн [8].

Варто відзначити і діяльність Національного комітету з підвищення кваліфікації Health & Wellness Coaching (NCCHWC), що функціонує під егідою ICHWC і є платформою, яка представляє консолідацію зусиль різних спеціалістів та організацій, спрямовану на розширення сфери професійної діяльності фітнес-консультантів. Основними завданнями діяльності комітету є підготовка добре обізнаних, кваліфікованих фахівців з питань збереження та зміцнення здоров'я, здійснення спільних наукових досліджень, збір статистичних даних, аналітична діяльність [8].

З метою стандартизації професійної діяльності фахівців у сфері оздоровчого фітнесу у Європейському просторі, було започатковано діяльність Комітету з розробки та поширення професійних стандартів у сфері здоров'я та фітнесу (під егідою міжнародної організації Europe Active), мета якого полягає у розробці професійних стандартів для європейського сектору охорони здоров'я та фітнесу, що забезпечить високий стандартизований рівень освіти і професійної діяльності фахівців, поширенні європейської галузевої рамки кваліфікацій та професійних стандартів для фітнес-сектору, що відповідають сучасним вимогам, розробка та моніторинг робочих програм для груп технічних експертів, які займаються розробкою національних стандартів, забезпечення дій технічної підтримки поширення європейських реєстрів професійних фахівців у сфері фітнесу (EREPS) відповідно з процесом стандартизації [7].

На сьогодні комітетом напрацьовано 13 професійних стандартів для фахівців у галузі фітнесу, серед яких стандарти для спеціалістів зі збереження та зміцнення здоров'я, ряд інших стандартів, що підпадають під сферу їх професійної діяльності. Комітетом також здійснюється діяльність з акредитації освітніх програм відповідно до розроблених європейських стандартів, а також реєстр таких програм та спеціалістів, які успішно засвоїли вимоги навчальних програм і можуть бути допущеними до професійної діяльності за спеціальністю [7].

Дискусія. У статті представлено аналіз сучасних наукових підходів до стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта у різних країнах. В ході дослідження було встановлено, що розробка професійного стандарту фітнес-консультанта повинна здійснюватися, спираючись на законодавчі акти України [1, 3–5], враховувати міжнародний досвід, а також особливості розвитку професійного сегмента ринку в Україні.

За результатами дослідження було встановлено деякі відмінності у визначенні основних трудових функцій і дій фітнес-консультанта в різних країнах. Наприклад, у США [6, 8] пріоритетною для професії визнається діяльність, пов'язана з формуванням мотивації на зміну моделей поведінки, що призводить до розкриття внутрішнього потен-

ціалу особистості в напрямку зміцнення здоров'я, для європейського професійного ринку [7], ключовими являються функції, пов'язані безпосередньо з плануванням та організацією рухової активності клієнтів. Дослідження національних особливостей розвитку професійного сегмента ринку фітнес-консультанта має здійснюватися з урахуванням фактичного стану і перспектив застосування трудової діяльності фітнес-консультанта в Україні.

Висновки. В ході аналізу наукових підходів орієнтації на існуючий зарубіжний досвід нами виявлено сучасні тенденції розробки професійних стандартів фітнес-консультантів, а саме: необхідним є формування системи тісної взаємодії між ринком праці та освітою під час розробки стандартів професійної діяльності фітнес-консультанта. Важливим є застосування прозорої та ефективної процедури уніфікації та стандартизації професійної діяльності фітнес-консультанта, формування єдиних вимог до рівня професіоналізму та компетентностей фахівців з урахуванням розробок міжнародних організацій, які будуть використовуватися як основа для впровадження національних стандартів і навчальних програм, що, в свою чергу, сприятиме міжнародній мобільності фахівців.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

Література

1. Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010. [Internet]. 2019 [цитовано 2019 Лютий 15]. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
2. Дослідження ринку фітнес-послуг України. [Internet]. 2018 [цитовано 2019 Лютий 15]. Доступно: <https://fitnessconnect.com.ua/files/2018.pdf>
3. Кабінет Міністрів України. Про затвердження плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки [Internet]. 2019 [цитовано 2019 Лютий 15]. Розпорядження № 1077-р. 2016 Грудень 14. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2016-%D1%80/card2#Card>
4. Кабінет Міністрів України. Про затвердження порядку розроблення та затвердження професійних стандартів [Internet]. 2019 [цитовано 2019 Лютий 15]. Постанова № 373. 2017 травень 31. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF>
5. Міністерство Соціальної політики України. Методика розроблення професійних стандартів. [Internet]. 2019 [цитовано 2019 Лютий 15]. Наказ № 7. 2018 січень 22. Доступно: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Profesiyini-standarti.html>
6. Baicker K, Cutler D, Song Z. Workplace wellness programs can generate savings. Health Aff [Internet]. 2010 Feb [cited 2019 Feb 15]; 29(2):304-11. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20075081> DOI: 10.1377/hlthaff.2009.0626.
7. Europe Active Standards [Internet]. 2016 [cited 2018 Nov 5]. Available from: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards>
8. International Consortium for Health & Wellness Coaching (NBHWC) [Internet]. 2017 [cited 2019 Feb 15]. Available from: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards>
9. National Occupational Standards [Internet]. 2019 [cited Feb 2019 Nov 15]. Available from: <https://www.skillsactive.com/standards-quals/national-occupational-standards>

Literature

1. State Committee of Ukraine for Technical Regulation and Consumer Policy. National Classifier of Ukraine. Classifier of professions DK 003:2010. [Internet]. 2019 [cited 2019 February 15]. Accessible: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>

2. Study of Ukrainian fitness service market. [Internet]. 2018 [cited 2019 February 15]. Accessible: <https://fitnessconnect.com.ua/files/2018.pdf>

3. The Cabinet of Ministers of Ukraine. On approval of the action plan for the implementation of the National Qualifications Framework for 2016-2020 [Internet]. 2019 [cited 2019 February 15]. Order № 1077-p. 2016 December 14. Accessible: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1077-2016-%D1%80/card2#Card>

4. The Cabinet of Ministers of Ukraine. On approval of the order of development and approval of professional standards [Internet]. 2019 [cited 2019 February 15]. Order № 373. 2017 May 31. Accessible: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/373-2017-%D0%BF>

5. Ministry of Social Policy of Ukraine. Methods of developing professional standards. [Internet]. 2019 [cited 2019 February 15]. Order № 7. 2018 January 22. Accessible: <https://www.msp.gov.ua/timeline/Profesiyni-standarti.html>

6. Baicker K, Cutler D, Song Z. Workplace wellness programs can generate savings. Health Aff [Internet]. 2010 Feb [cited 2019 Feb 15]; 29(2):304-11. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20075081> DOI: 10.1377/hlthaff.2009.0626.

7. Europe Active Standards [Internet]. 2016 [cited 2018 Nov 5]. Available from: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards>

8. International Consortium for Health & Wellness Coaching (NBHWC) [Internet]. 2017 [cited 2019 Feb 15]. Available from: <http://www.ehfa-standards.eu/es-standards>

9. National Occupational Standards [Internet]. 2019 [cited Feb 2019 Nov 15]. Available from: <https://www.skillsactive.com/standards-quals/national-occupational-standards>

Надійшла 06.04.2019

Інформація про автора

Усенко Дар'я
<https://orcid.org/0000-0003-4143-2099>,
daria.usenko@ukr.net

Національний університет
фізичного виховання і спорту України,
03150, Київ, вул. Фізкультури, 1

Information about the author

Usenko Daria
<https://orcid.org/0000-0003-4143-2099>,
daria.usenko@ukr.net

National University of Ukraine
on Physical Education and Sport,
03150, Kyiv, Fizkul'tury str., 1